

Boekennieuws: 75 jaar klootschieten in Hertme

Jan F. Deckwitz

Als je op zondagmorgen vroeg richting Hertme gaat en bij Jachtlust langskomt, valt het op dat hier veel fietsen staan, gaan en komen. Dan weet je dat de klootschieten weer actief zijn. Of ze zich hier moed komen indrinken of gewoon hun dorst komen lessen is niet geheel duidelijk, maar gemeenschappelijk gaat het hier dan wel aan toe. Kenmerk van een goede vereniging? Vast wel: onlangs verscheen een gedenkboek vanwege het 75-jarig bestaan van de Klootschietenvereniging Hertme. Bij het doorbladeren en lezen van dit boek blijkt dat er sprake is van een gezonde vereniging, gezien de vele gedenkmomenten en de resultaten die hierin worden beschreven.

Ontwikkeling van het klootschieten

In Hertme wordt het klootschieten al lang en nog steeds intens beoefend en gespeeld. In feite en in al zijn eenvoud geldt er maar één spelregel: *de klood onderhands zo ver mogelijk werpen tot hij is uitgerold; de afstand is de maat voor het winnen.* Wie de grootste afstand overbrugt, is winnaar.

Klootschieten wordt al eeuwenlang beoefend, rond 1300 werd het al gespeeld. In 1392 wordt in de Haarlemmerhout de eerste klootschietbaan aangelegd. Omstreeks 1800 wordt het

spel vooral in het oosten van het land, Twente en de Achterhoek, gespeeld. In kleine buurtschappen bracht men hiermee de donkere dagen van het jaar door. Rond 1900 werden in de winter, wanneer de grond hard was en niet bewerkt kon worden, vele wedstrijden gespeeld tussen buurtschappen. Twee of drie personen van een buurtschap togen naar de "veuropscheeter" van een naburige buurtschap en daagden deze uit. In overleg werd een dag, tijd en plaats vastgesteld en vervolgens ook het aantal schutters en de inzet: meestal een geldbedrag, een dubbeltje tot een kwartje per schutter. Het aantal schutters voor de wedstrijd was per buurtschap rond de tien tot twintig man.

De wedstrijden kenmerkten zich door een felle strijd, want natuurlijk ging het om de eer van de buurtschap die de wedstrijd won. De uiteindelijke winnaar deed het gewonnen geld in een pot en jaarlijks werd deze pot meestal verteerd met een uitbundig feest.

Klootschieten in Hertme

Ook in Hertme heeft het klootschieten dus al een

lange traditie, maar aanvankelijk was het toch een buurtschapaangelegenheid. Er komt wat leven in de brouwerij als op 4 september 1919, tijdens de viering van het Vaderlands Historisch Volksfeest in Arnhem, om de "Zilveren Klood" wordt gestreden met teams uit Noord- en Zuid-Twente. De klood wordt beschikbaar gesteld door J.J. van Deinse uit Denekamp. De wedstrijd wordt geopend met de volgende historische woorden:

***"Keerls in t veld, het buis oet,
de baan los, de veuropscheeters
achter'n stok, buut'n klood en
smiet 'm zo wiet a'j kont, want
dat is klootscheeten!"***

In de jaren hierna, crisisjaren en WOII, wordt er ook in competitieverband gestreden. Wel met onderbrekingen, want vaak was er verschil van mening over de interpretatie van de spelregels. De tweede wedstrijd om de Zilveren Klood, op 13 maart 1920 in het Fleringerveld werd gestaakt. Het duurde tot 1927

voordat de onenigheid tussen Noord- en Zuid-Twente was bijgelegd en beide partijen weer tegen elkaar in het strijdperk traden.

Toen in 1929 Reutum heel trots was op het winnen van de kloot, werd zij via het dagblad Tubantia uitgedaagd door Hertme. Na afloop werd de *oetdagingskloot* door de *veuropscheeter* opgehangen *an't hoald* van de verliezende partij, de winnaar las de uitdagingsbrief voor en vroeg zijn teamgenoten of ze de uitdaging voor volgend jaar aannamen: "*Bint ie leu daormet inverstoan?*"

Ondertussen bleef Hertme actief tegen omliggende buurtschappen spelen en altijd was er een feestje van te maken. De onregelmatigheden tijdens de competitie werden minder en voor Hertme was 4 mei 1961 het moment om serieus in verenigingsverband verder te gaan. Hiermee was de "Klootschietersvereniging Hertme" een feit en vanaf dat moment vind je de jaarlijkse ervaringen dan ook keurig vastgelegd in een verslag.

Nu, met het 75-jarig bestaan, is er een gedenkboek samengesteld, waarin je kunt terugvinden hoe de vereniging door de jaren heen heeft gefunctioneerd.

Het gedenkboek

Wat meteen opvalt als je het boek doorbladert, is dat om de vijf jaar herdacht wordt dat de vereniging bestaat; dan is er een aanleiding om er een feest van te maken. Wat ook opvalt, is dat de vereniging het klootschieten heel serieus neemt en goede resultaten weet te bereiken. Men oefent en houdt wedstrijden ter voorbereiding op deelname aan de competitie.

Op 5 november 1961 wordt er gestreden om de Boschbeker. De beker wordt beschikbaar gesteld door Hans Bosch, eigenaar en beheerder van Café-Restaurant Jachtlust.

In 1964 wordt Hertme-I kampioen van Midden-Twente.

Op 7 mei 1966 wordt het 25-jarig bestaan van de vereniging in Jachtlust gevierd en in hetzelfde jaar wordt er ook een damesteam gevormd, dat ook aan de competitie gaat deelnemen.

In 1968 doet het jeugdige lid Jos Mekenkamp van zich spreken door zeer goede resultaten neer te zetten. Dat ook over jeugddeelname wordt gedacht blijkt als in 1970 als, in navolging van de cup voor senioren, ook een jaarlijkse bekertoernooi voor jeugdleden wordt ingesteld.

Hierna volgen een aantal minder goede jaren, maar Hertme lijdt daar niet onder en uiteindelijk komen de goede jaren omstreeks 1990 weer terug. De volgende jaren vind je de Klootschietersvereniging Hertme weer helemaal terug bij allerlei kampioenschappen met uitstekende resultaten.

In 1997 is de vereniging de grootste club van Nederland met 119 leden.

De 21^e eeuw nadert en de vereniging gaat ook internationaal spelen; ze neemt deel aan diverse Europese kampioenschappen en ook hier worden de nodige bekervoorzitters verdiend, in Italië in 1998 en in Ierland in 2001.

Ja, wat valt er dan nog te zeggen: misschien is het de gebondenheid van een kleine gemeenschap die voor zichzelf gaat, dat de vereniging bloeiend houdt. In ieder geval zijn het de mensen die elkaar bezighouden en stimuleren. Bij het doornemen van het gedenkboek valt op dat men vooral plezier beleeft, een stimulans om door te gaan.

Waar ook veel aandacht wordt besteed is de baan waarop wordt gespeeld. Er wordt vooral op de Zwartkotteweg en de Wetering gespeeld. Dit zijn echter geen wedstrijdbanen. De gemeente wordt er in 1961 bij betrokken voor een goede locatie en om de banen te verbeteren maar de jaren gaan voorbij zonder dat dit gebeurt.

Medio 1993, de vereniging bestaat dan op een haar na 50 jaar, komt er zicht op een nieuwe baan en wordt een eerste deel gerealiseerd aan de Zwartkotteweg. Het duurt dan nog eens twintig jaren, voordat ook het deel tussen de Groeneweg en Hertmerdwarsweg wordt toegevoegd. In 2014 is het dan zover: het nieuwe deel kan worden ingewijd.

Ook al weet je niets van klootschieten en ken je de vereniging niet, je wordt toch enthousiast bij het doornemen van het gedenkboek. Je krijgt een goed beeld hoe de vereniging functioneert en vooral hoe de mensen binnen deze vereniging met elkaar omgaan. Het is echt de moeite waard dit boek eens door te nemen.

Nog meer is het de moeite waard om eens te gaan kijken bij de vereniging. Op zondagmorgen vind je ze in Jachtlust.

Het boek wordt in eigen beheer door de vereniging uitgegeven, zolang de voorraad strekt, het kost slechts € 10,— (info@kvhertme.nl)